

De rechterknie, vooraanzicht

De knieprothese

Als u een beschadigde of versleten knie heeft, is lopen en lang staan vaak erg pijnlijk. In een vergevorderd stadium treedt verstijving op. Als de last voor u te groot wordt, kan de orthopedisch chirurg een knieprothese adviseren. In deze folder leest u over de mogelijkheden van een behandeling en wat deze voor u betekent.

De knie

De knie is een scharniergewricht. Het bestaat uit twee botdelen: het scheenbeen en het dijbeen. De uiteinden zijn bedekt met een laagje kraakbeen. Deze laag is elastisch en vangt schokken en stoten op, zodat de knie soepel beweegt. Aan de binnen- en buitenzijde van de knie zit een meniscus: een soort stootkussen. Midden in het kniegewricht ligt de voorste kruisband. Deze voorkomt dat het onderbeen tijdens het lopen en het maken van draaibewegingen naar voren schiet. Aan de voorzijde zit de knieschijf.

Wat zijn de klachten bij een beschadigde of versleten knie?

Als u veel pijn heeft bij het (trap-)lopen of lang staan, kan dat op een beschadigde of versleten knie wijzen. Ook bij het opstaan voelt u pijn. Fietsen levert doorgaans de minste klachten op. In een gevorderd stadium treedt verstijving op: in sommige gevallen kunt u uw knie niet meer strekken. Ook kan zich een afwijkende stand van de knie ontwikkelen: een zogeheten X- of O-beenstand. In dat geval voelt uw knie in toenemende mate instabiel aan.

Nog vragen?

Als u nog vragen heeft, neem dan contact op met uw behandelend arts.

Deze folder is mede mogelijk gemaakt door Stichting Anna Fonds.

De teksten in deze folder zijn opgesteld onder auspiciën van de Nederlandse Orthopaedische Vereniging (NOV) in samenspraak met de Stichting Patiëntenbelangen Orthopedie (SPO).

Deze folder is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Ondanks de zorgvuldige samenstelling kan geen enkel recht worden ontleend aan de inhoud hiervan. De NOV noch de SPO aanvaarden enige aansprakelijkheid voor onjuistheden. Wijzigingen en aanvullingen kunnen op elk moment en zonder voorafgaande aankondiging worden aangebracht.

Alle rechten voorbehouden. Copyright © 2005, NOV, Nijmegen

De totale knieprothese

NEDERLANDSE ORTHOPAEDISCHE VERENIGING

Orthopedie: zorg voor beweging

De orthopedisch chirurg houdt zich binnen de geneeskunde bezig met de behandeling van het bewegingsapparaat. Daaronder vallen alle beenderen, gewrichten en spieren met pezen. Een behandeling leidt in de regel tot pijnvermindering en verbetering van de functie van bijvoorbeeld knie, heup of rug. Het uiteindelijke doel van orthopedie is dat u meer bewegingsvrijheid krijgt.

Wat zijn de oorzaken?

De oorzaak van een slijtage van een kniegewricht is meestal onduidelijk. Kraakbeen- en stofwisselingsziekten of kraakbeenbeschadiging door een botbreuk zijn mogelijk de oorzaak. Wanneer een meniscus is verwijderd, is er een grotere kans op slijtage. Reumapatiënten hebben vaak knieproblemen, omdat reuma het laagje kraakbeen aantast.

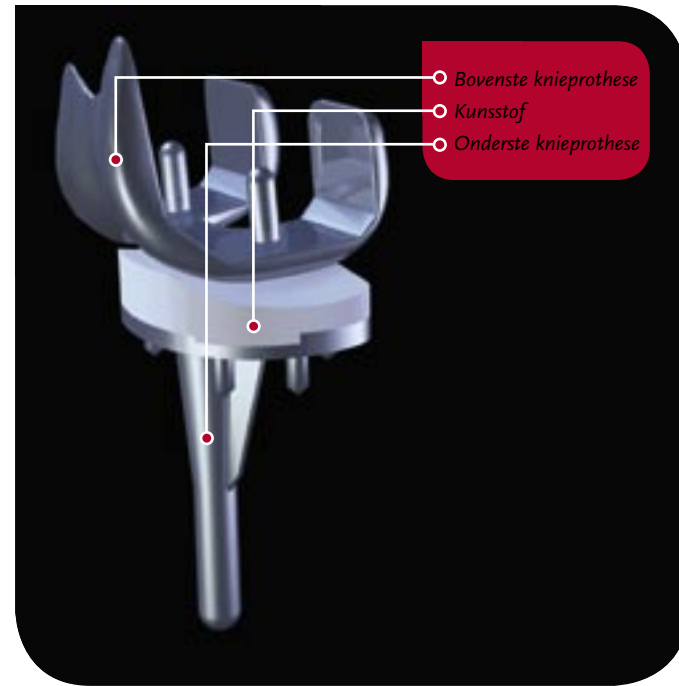
Wanneer is een knieprothese noodzakelijk?

De orthopedisch chirurg stelt de ernst van de slijtage vast door uitwendig onderzoek en röntgenfoto's. Een kijkoperatie is eventueel ook een mogelijkheid. Het kniegewricht kan zo ernstig beschadigd zijn dat een knieprothese noodzakelijk is. Dan zijn er twee typen: de totale en halve knieprothese. Bij de totale knieprothese, die het meest wordt gebruikt, wordt het kraakbeen van het dijbeen en scheenbeen vervangen. Bij de halve knieprothese wordt alleen de binnen- of buitenzijde van de knie vervangen. Uw eigen oordeel is bij de beslissing om een knieprothese te plaatsen doorslaggevend: u ervaart immers de last. U moet zelf bepalen of u en wanneer u aan een operatie toe bent.

Wat kunt u met een knieprothese?

Na plaatsing van een knieprothese is de pijn meestal verdwenen en kunt u veel beter lopen. In veel gevallen kunt u de knie tot negentig graden buigen. Fietsen is doorgaans mogelijk. Het is niet raadzaam de nieuwe knie in werk en sport zwaar te belasten: de kans op beschadiging is groter. De orthopedisch chirurg kan u hierover adviseren. Knieprothesen zijn tegenwoordig

van hoogwaardige kwaliteit. De levensduur bedraagt gemiddeld tien tot vijftien jaar. Na de operatie moet u jaarlijks of om de twee jaar op controle komen om te onderzoeken of de prothese niet los zit. Wanneer de prothese los zit, is het eventueel mogelijk om een nieuwe knieprothese te plaatsen.

De prothese

U krijgt een knieprothese. Wat betekent dat voor u?

De voorbereiding op de operatie

Voor de opname in het ziekenhuis wordt u meestal poliklinisch onderzocht door de internist. In sommige gevallen onderzoekt de longarts of cardioloog u ook. Behalve bloed- en urineonderzoek, wordt er zonodig ook een hartfilmpje en een longfoto gemaakt. Soms schrijft de specialist al voor de operatie fysiotherapie

voor, zodat u met krukken leert lopen. In overleg met de orthopedisch chirurg kiest u een knieprothese: er zijn verschillende typen die ieder op een andere manier worden vastgezet. De operatie gebeurt onder gehele narcose of plaatselijke verdoving. Plaatselijke verdoving kan worden gecombineerd met een slaapmiddel, waardoor u weinig of niets van de operatie merkt. Bij opname kunt u uw keuze bespreken.

De operatie

De operatie duurt twee tot drie uur. De orthopedisch chirurg maakt aan de voorkant van de knie een verticale snee van ongeveer twintig centimeter. Hij verwijdert vervolgens de aangetaste gewrichtsvlakken. Met speciale instrumenten wordt het bot aangepast aan de vorm van de prothese. Daarna plaats de orthopedisch chirurg de knieprothese. Een kunststofschiif tussen de metalen delen van de prothese zorgt ervoor dat de knie soepel kan scharnieren. Tijdens en soms ook enige dagen na de ingreep krijgt u antibiotica om de kans op infectie te verkleinen.

Na de operatie

U gaat naar de uitslaapruijmt, waar u de eerste uren intensieve controle krijgt. Sommige patiënten zijn na de ingreep enigszins misselijk. Als u voldoende hersteld bent, gaat u terug naar uw eigen afdeling. De eerste dagen na de operatie krijgt u pijnstillers. Na de operatie heeft u een infuus. Bij de wond wordt het bloed en wondvocht afgevoerd. Meestal krijgt u medicijnen om trombose te voorkomen. Uw bloed wordt regelmatig geprikt om de stolling te controleren. De bloedverdunnende medicijnen worden doorgaans tot drie maanden na de operatie gegeven.

Nabehandeling

Enkele dagen na de operatie mag u uit bed. Dan begint

onder begeleiding van de fysiotherapeut de revalidatie. Die bestaat vooral uit het buigen en strekken van de knie. In principe mag de knie direct volledig worden belast. Meestal kunt u na tien tot veertien dagen naar huis. In sommige gevallen vindt revalidatie plaats in een verzorgingshuis, verpleeghuis of revalidatie-instelling. Steeds wordt bekeken in hoeverre de functie van de knie zich herstelt. Soms is het nodig de knie onder narcose door te bewegen om de revalidatie te

De knieprothese, zijaanzicht

bevorderen. Sommige patiënten houden enige tijd last van de knieschijf of van enige zwelling en warmte van de knie, maar deze klachten verdwijnen in de regel vanzelf. In enkele gevallen is de slijtage echter zo ernstig dat ondanks de operatie de knie niet voldoende beweeglijk wordt.

Welke complicaties kunnen er optreden?

Ondanks alle zorg die aan de operatie wordt besteed, kunnen er soms complicaties optreden.

- Er bestaat kans op infectie van de knieprothese of het gebied er omheen;
- Nabloeding van de wond kan optreden;
- Soms is het buigen van de knie niet goed mogelijk en doet een buiging pijn: de prothese spoort niet goed met de knie;
- Er is kans op trombose. Om dit te voorkomen krijgt u na de operatie nog enige maanden bloedverdunnende middelen;
- Als de prothese los gaat zitten, kan deze eventueel worden vervangen.

Wanneer moet u met de behandelend arts contact opnemen?

Neem contact op met de behandelend arts als:

- de wond aan de knie gaat lekken;
- de wond dik wordt en/of meer pijn gaat doen;
- u niet meer op uw been kunt staan, terwijl dit voorheen wel mogelijk was.

De kans op infectie blijft bestaan. Bij een operatie, het trekken van een tand of kies of bij een tandwortelbehandeling moet u uw huisarts, tandarts of specialist vooraf inlichten. U krijgt dan antibiotica.